

Misiunea Promo-LEX de Observare a alegerilor prezidențiale și referendumului constituțional din 20 octombrie 2024: Detalii privind desfășurarea scrutinelor

20 octombrie 2024

Ora: 19:00

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și referendumului constituțional din 20 octombrie 2024 a **recepționat 1016 semnalări de incidente** de la observatori, până la ora 19:00. Echipa centrală a MO Promo-LEX a prelucrat cu statut de incident 938 cazuri, dintre care prezentul

comunicat include 237 de incidente confirmate.

Incidente semnalate la deschiderea secțiilor de votare:

Incidente legate de omisiunea asigurării ordinii în secția de votare și în raza a 100 m

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 9 cazuri. Amintim că, responsabilitatea de a înlătura materialele de publicitate revine în sarcina APL. Această măsură are scopul de a proteja alegătorii de influențe exterioare în momentul exprimării votului.

1. **SV 36/7 UTAG, Comrat.** În raza SV, erau afișate afișe electorală în susținerea unui candidat.
2. **SV 23/34 Nisporeni, Șișcani.** Pe panul de informație, care se află în fața SV au fost observate pliante cu doi candidați la funcția de președinte.
3. **SV 18/43 Florești, Lunga.** În preajma secției, pe panoul informativ, a fost observat un pliant electoral neînlăturat în folosul unui candidat la prezidențiale.
4. **SV 4/38, Anenii Noi, Crețoaia.** La o distanță de 50 m de SV a fost observat un panou informațional pe care erau afișe electorale care vizau atât referendumul constituțional cât și funcția de președinte al RM. Afișele îndemneau cetățenii să voteze cu o opțiune la referendum precum și să voteze un candidat în alegeri. La sesizarea observatorului, președinta BESV urma să verifice panoul. Afișele electorale nu au fost înlăturate.
5. **SV 20/56 Hîncești, Pogănești.** În raza de 100 m de la SV este observat un material publicitar cu mesaj de susținere a unei opțiuni la referendum.
6. **SV 8/3, Cantemir, Antonești.** Pe panoul informativ aflat aproximativ la 60 metri de secție de votare este afișat pliant cu mesaj de susținere au unei opțiuni la referendum.

7. **SV 25/25, Orhei, Ciocîlteni.** În raza de aproximativ 100 metri de la secția de votare a fost depistat un afișaj ce privește referendumul. Președintele BESV a reacționat imediat după ce a fost sesizat de încălcarea dată. A mers personal să scoată afișul, afirmând că de dimineață nu era nimic pe panou.
8. **SV 34/35, Telenеști, Sărătenii Vechi.** Pe panoul de informații au fost observate pliante cu agitație electorală pentru alegerilor prezidențiale și referendum în favoarea a doi candidați la alegeri prezidențiale. După informarea președintelui BSEV, au fost înlăturate doar pliantele ce ține de referendum.
9. **SV 29/27, Soroca, Cremenciug.** Pe un panou informativ a fost amplasat un pliant în favoarea unui candidat în alegeri prezidențiale. Amplasarea acestuia este mai puțin de 30 m de la secția de votare. Președinta BESV nu a reacționat.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 9 cazuri. În ziua alegerilor, orice formă de agitație electorală sau de promovare a unor informații negative (PR negru) este strict interzisă, pentru a nu influența alegerea alegătorului.

1. **SV 38/151 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Londra.** În jurul orei 12.35, în perimetru de 100 m distanță de secția de votare, un alegător care a venit să-și exercite dreptul la vot, a intrat în conflict cu alegătorii care erau în rând la vot. Acesta tulbura liniștea publică cu strigăte, inclusiv denigrând un candidat la funcția de președinte, cu acuzații și vorbe necenzurate. Președintele BESV a solicitat intervenția poliției.
2. **SV 38/49, Republica Federală Germania, Frankfurt pe Main.** De dimineață, încă de la deschiderea secției de vot, până la ora actuală un domn, s-a prezentat ca

reprezentatul unui candidat la funcția de președinte și deputat în Parlamentul RM. În afara secției de votare, discuta cu oamenii și îi roagă să voteze pentru o opțiune la referendum. În mașina acestuia este doamnă care număra alegatorii care intră și ies din secția de votare. Din spusele deputatului, el a achitat-o personal pe doamna în cauză pentru lucrul care îl face.

3. **SV 38/98 Republica Italiană, Milano.** La 14:47, o alegătoare a venit la SV în mână cu un steguleț care exprima un îndemn la vot cu o opțiune la referendum. Alegătoarei i-a fost semnalat să ascundă stegulețul, însă ea a refuzat.
4. **SV 25/83 Orhei, Zorile.** Un alegător, după ce a votat și se îndrepta spre ieșire, a avut mesaj împotriva unui candidat. Membrii BESV au reacționat instant și l-au rugat pe alegător să înceteze, în caz contrar cheamă poliția.
5. **SV 1/204 Chișinau, Rîșcani.** De la orele 13:00 în secția de votare au început a veni persoane cunoscute de către reprezentanta unui concurent electoral. Cel puțin de vreo 5 ori, persoanele întrebau de dumneai "Unde să pun ștampila?" Reprezentanta răspundea cu o opțiune exactă la referendum. Președinta BESV a sesizat acțiunile reprezentantei și i-a spus tranșant că o poate da afară. Reprezentanta nu a mai intervenit, ieșind cu urna mobilă.
6. **SV 25/12 Orhei.** La ora 15:31, un alegător în stare de ebrietate, în cabina de vot, voia ca o persoană să-l ajute să pună ștampila pentru o formațiune politică. Până la urmă alegătorul a votat independent.
7. **SV 7/7, Cahul.** Reprezentantul unui partid politic face agitație electorală în incinta SV. Președintele BESV a făcut observație de mai multe ori, dar reprezentantul nu a reacționat.
8. **SV 1/123, Chișinău, Centru.** Un reprezentant al concurentului electoral avea ecuson cu insigna, culoarea și denumirea concurentului electoral.

9. **SV 1/131, Chişinău, Centru.** O alegătoare s-a prezentat la SV într-un tricou care reflectă clar opţiunea de vot și conţinea mesajul de îndemn pentru o opţiune la referendum. Membrii BESV au insistat să pună o geacă, dar nu avea. Totuși i-au permis să voteze.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 15 cazuri.

1. **SV 1/265 Chisinau, Sîngera, Revaca.** La ora 11:40 a fost identificat un microbuz care staționa puțin peste 2 ore în preajma secției de votare. Persoana neautorizată din microbuz își făcea însemnări cu evidența persoanelor care intrau în secția de votare. După ce a fost anunțat președintele BESV, s-au întreprins măsuri, iar persoana a părăsit raza de 100 m a secției de votare.
2. **SV 38/72 Republica Elenă, Atena.** La 12:00, ambasadorul RM în Grecia, a votat și părea că plecase, însă la 12:22 acesta a fost observat cu un alegător, pe care îl însoțea spre poartă. După aceasta, s-a oprit la poartă să vorbească cu alegătorii. La 12:29 acesta însoțise o altă doamnă, să intre în secția de votare. Acesta se află și în prezent (ora 13:00) în curtea secției de vot, purtând discuții pe teme generale cu alegătorii.
3. **SV 11/12, Cimișlia, Albina.** O persoană neautorizată a fost prezentă de trei ori în sediul electoral, stând fără motive și discutând cu operatorii SIAS și asistând de fiecare dată aproximativ 10 min.
4. **SV 20/29 Hîncești, Cotul Morii Sărăteni.** În incinta SV, pe o perioadă mai îndelungată de timp s-a aflat polițistul și o persoană neautorizată. Polițistul a stat în SV până la ora 08:00, iar în cazul persoanei neautorizate, care periodic ieșea și revenea în SV. Persoana neautorizată a discutat de mai multe ori cu reprezentantul unui concurent electoral în SV, având asupra sa o listă. Președintele BESV a intervenit și aceasta a plecat din SV, dar continua să se afle la

poarta SV, discutând cu alegătorii. Poliția a fost chemată de către un membru BESV, iar aceasta a plecat imediat.

5. **SV 01/246 Chișinău, Rîșcani.** La 15:30 și 15:33 observatorul Promo-LEX a identificat două doamne care fotografiau alegătorii care ieșeau din SV. Aceste doamne au fost văzute și dimineața, 06:40, când observatorul s-a prezentat la SV. Deși poliția se afla în raza 100 de la SV (în spatele lor) careva acțiuni nu s-a întreprins.
6. **SV 12/2, Criuleni.** La 14:25 aparent soția și copilul unuia dintre operatori SIAS stau lângă masa operatorilor timp de 20 de minute. Membrii BESV nu fac nicio observație, iar doamna continuă să rămână în secția de votare de la ora 14:00.
7. **SV 07/07 Cahul.** La 15:13 o persoană neautorizată care a mai venit în incinta SV de repetate ori, a intrat și s-a aflat o doamnă care a fost observată de mai multe ori că discuta și consulta atât în incinta, cât și în afara SV – reprezentantul unui partid politic. La observația membrilor BESV privind aflarea neregulamentară a acesteia în incinta SV, persoana respectivă nu a reacționat.
8. **SV 38/46 Republica Federală Germania, Berlin.** La poarta ambasadei, la 12:37 era o persoană care s-a prezentat pe numele Dumitru, de la un partid înscris în cursa electorală pentru alegerile prezidențiale. Persoana respectivă, a continuat să stea la poarta ambasadei timp de o oră.
9. **SV 38/98 Republica Italiană, Milano.** La 07:00, atunci când SV s-a deschis, un alegător care s-a prezentat reprezentant a unui concurent electoral, a încercat să intre în SV. Membrii BESV au permis tânărului să-și exercite dreptul de vot după care l-au condus în afara SV. La 14:00 aceeași persoană se plimba lângă secția de votare, uitându-se atent și analizând totul ce se întâmplă.

10. **SV 22/07 Leova.** În intervalul 08:00 – 15:30, lângă SV s-a aflat o persoană neautorizată, care permanent discuta cu cineva la telefon. La tentativa observatorului de a afla cine este acesta, persoana a plecat de la fața locului.
11. **SV 01/198 Chișinau, Rîșcani.** Periodic pe parcursul zilei, cu intervale de până la o oră, soțul președintei BESV (care este și șoferul comisiei BESV) împreună cu fiica președintei BESV, stau în incinta SV, lângă secretara și membrii BESV.
12. **SV 1/299 Chișinău, Trușeni.** La ora 16.30 a stat timp de cel puțin 20 de minute în apropierea secției de votare, și încerca să discute cu alegătorii care intră sau ies din SV.
13. **SV 25/04 Orhei.** Pe parcursul zilei, în preajma SV au fost observate 3 persoane neautorizate care periodic plecau pentru un timp și reveneau, vorbesc permanent la telefon. Acestea au fost identificate ca fiind reprezentante ale unui concurent electoral.
14. **SV 1/171 Chișinău, Ciocana.** La ora 14.40 o alegătoare în vârstă a revenit de trei ori în secția de votare, discutând de fiecare dată cu reprezentanții unui concurent electoral. Fiecare vizită a durat aproximativ 1min – 5 min. Membrii BESV nu au observat prezența acesteia.
15. **SV 36/9 UTAG, Comrat.** În secție s-a aflat pe parcursul zilei în mod periodic soțul președintei BESV, care este și șofer. El intra periodic în secția de votare fără o justificare clară, motivând că își vizitează soția, el se reține timp de aproximativ 10 minute. Din mai multe surse am aflat că astăzi a fost aici deja de 10 ori. Președinta BESV nu s-a opus vizitelor.

Încălcări ale secretului votului (fotografierea buletinelor de vot, afișarea buletinului cu votul exprimat; amplasarea defectuoasă a buletinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului) – 72 cazuri. Alegătorii nu au voie să

facă poze cu buletinul de vot completat, să arate buletinul, iar plasarea acestora în urna de vot trebuie făcută într-un mod în care să nu fie vizibile opțiunile de vot.

1. **SV 20/29 Hîncești, Cotul Morii Sărăteni.** După ce a votat, un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV i-a comunicat că nu are voie să fotografieze buletinul, fără însă a-i solicita ștergerea pozei. Alegătorul a părăsit SV fără a șterge poza din telefon.
2. **SV 2/22 Bălți.** La 13:13, un alegător a fotografiat buletinul de vot în cabina de vot, însă la intervenția și solicitarea membrilor BESV, acesta a șters poza.
3. **SV 38/46 Republica Federală Germania, Berlin.** La 10:17 un alegător a încercat să facă poza buletinului de vot în cabina de votare, la sunetul camerei de fotografiat un membru al BESV a făcut observație că nu se permite fotografierea buletinelor de vot. Alegătorul s-a conformat și a șters poza.
4. **SV 38/182, România, Iași.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot cu votul exprimat, acest lucru a fost sesizat președintelui BESV, președintele s-a asigurat ca poza sa fie ștearsă, alegătorul s-a conformat și a plecat.
5. **SV 21/26 Ialoveni, Mileștii Mici.** La 13:40, un alegător, după ce a aplicat ștampila în buletinul de vot, a făcut o poză buletinului de vot. La intervenția și solicitarea membrilor BESV, acesta a șters poza.
6. **SV 21/26 Ialoveni, Mileștii Mici.** La 13:51, un alegător, după ce a aplicat ștampila în buletinul de vot, a făcut o poză buletinului de vot. La intervenția și solicitarea membrilor BESV, acesta a șters poza.
7. **SV 36/06 UTAG, Comrat.** Doi alegători (mama și fiica) au fotografiat buletinele de vot. La intervenția și solicitarea membrilor BESV, acestea nu s-au conformat. A fost sesizată poliția, însă alegătorii nu au mai fost de găsit până la intervenirea acestora.

8. **SV 01/298 Chişinău, Truşeni.** Două alegătoare au intrat în aceeaşi cabina de vot. Una dintre ele îi indica celeilalte pe cine să voteze. Deşi membru BESV responsabil de urna de vot a observat incidentul, nu a intervenit. Preşedintele BESV nu a observat incidentul.
9. **SV 01/239 Chişinău, Rîşcani.** O alegătoare, după ce a aplicat ştampila de vot, a scos telefonul şi a început să facă fotografii la ambele buletinele de vot. Acest lucru a fost observat de reprezentantul unui concurent electoral, care i-a făcut observaţie doamnei. În cele din urmă, alegătoarea, într-un mod agresiv, a dus buletinele la urna de vot. Preşedintele BESV nu este la curent cu acest caz, deoarece se află în afara secţiei de votare.
10. **SV 01/172 Chişinău, Ciocana.** La 14:18, o alegătoare, după ce a aplicat ştampila în buletinul de vot, a făcut o poză buletinului de vot. La intervenţia şi solicitarea membrilor BESV, acesta a şters poza.
11. **SV 01/095 Chisinau, Buiucani.** După ce si-a exprimat votul, o alegătoare s-a apropiat de soţul ei, în cabina alăturată şi i-a indicat ce opţiune să aibă în buletinul de vot. Unul dintre membrii BESV aflat în imediata apropiere a observat acţiunea însă acesta nu a întreprins vreo acţiune care să îi oprească.
12. **SV 37/005 Stânga Nistrului, Gura Bâcului.** În incinta SV un alegător a fost observat de către membrii BESV că a pozat buletinul de vot după ce a aplicat ştampila „votat”. La solicitarea membrilor BESV poza a fost ştersă.
13. **SV 38/22 Elveţia, Geneva.** O alegătoare a încercat să facă poză la buletinul de vot în cabina de vot. Reprezentantul unui concurent electoral a făcut observaţie şi a rugat membrii BESV să se asigure că doamna a şters poza. A verificat preşedinta BESV. S-a discutat în birou că persoanele care gestionează fluxul de alegători să anunţe că se interzice fotografierea buletinului de vot.

14. **SV 38/153, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Londra** . Un alegător a făcut o fotografie la buletinul de vot cu opțiunea de vot exprimată și a plecat fără ca să se reușească cineva să ia măsuri în privința acestuia.
15. **SV 38/182, România, Iași**. O persoană a fotografiat buletinul de vot. Un membru BESV a sesizat și anunțat președintele BESV. Acesta a verificat galeria persoanei și s-a asigurat că poza a fost ștearsă din toate mapele telefonului.
16. **SV 38/42, Republica Franceză, Nice**. Un alegător a fotografiat buletinul de vot cu opțiunea de vot exprimată, în cabina de vot, dar membrii BESV au intervenit la timp și i-au comunicat să șteargă fotografia, acesta s-a conformat și a șters poza, după care a plecat din secția de vot.
17. **SV 38/182, România, Iași**. Un alegător a fotografiat buletinul de. Președintele BESV a verificat galeria persoanei și s-a asigurat ca poza sa fie ștearsă. Alegătorul nu s-a împotrivit.
18. **SV 38/182, România, Iași**. La 13:42 o persoană a fotografiat buletinul de vot. Președintelui BESV s-a asigurat ca poza sa fie ștearsă, alegătorul s-a conformat indicațiilor președintelui BESV.
19. **SV 38/056 Republica Federală Germania, Bremen**. La ora 13:30 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Ulterior acesta a șters fotografia, la insistenta membrului comisiei electorale.
20. **SV 38/056 Republica Federală Germania, Bremen**. La ora 13:46 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Ulterior acesta a șters fotografia, la insistenta membrilor BESV.
21. **SV 38/056 Republica Federală Germania, Bremen**. La ora 13:50 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Ulterior acesta a șters fotografia, la insistența membrului BESV.
22. **SV 01/103 Chisinau, Buiucani**. La 14:45 o alegătoare a

fotografiat buletinul de vot, fiind în cabina de vot. A fost rugată de un membru BESV să șteargă poza, deoarece este o încălcare. Doamna s-a conformat și a înlăturat-o.

23. **SV 10/4 Căușeni.** O persoană a făcut o poză în cabină, iar un operator SIAS a observat. Președintele BESV s-a sesizat și l-a rugat pe alegător să elimine poza. În final poza a fost ștearsă, iar președintele a verificat telefonul cu acordul persoanei.
24. **SV 38/179 România, București.** La ora 14.47, în incinta secției de votare, unul dintre alegători a fost observat că încearcă să fotografieze buletinul de vot în cabina de vot. Președintele BESV a intervenit și i-a comunicat alegătorului că nu are dreptul să fotografieze buletinul de vot. Reacția alegătorului a fost calmă, a șters poza și a plecat.
25. **SV 04/03 Anenii Noi.** La 15:07, un alegător, după ce a aplicat ștampila în buletinul de vot, a făcut o poză a acestuia. În pofida intervenției și solicitării membrilor BESV, acesta nu a șters poza.
26. **SV 38/228 Turcia, Istanbul.** O alegătoare a fotografiat buletinul de vot cu votul exprimat, iar la atenționarea membrilor BESV, a șters fotografiile din telefon, a invocat că nu cunoștea că nu este permisă fotografierea buletinului de vot.
27. **SV 38/56, Republica Federală Germania, Bremen.** La 12:00 un alegător a fotografiat buletinul de vot cu votul exprimat. La cererea membrului BESV, acesta s-a conformat și a șters fotografia.
28. **SV 38/83 Irlanda, Cork.** O alegătoare, ieșind din cabina de vot a menționat că a fotografiat buletinul de vot deja ștampilat cu scopul de a-l arată nepoatei sale din Olanda. Alegătoarea de asemenea a menționat ca a votat pentru un candidat anume. Nimeni din membrii BESV nu a reacționat în vreun fel la fapta comisă, alegătoarea plecând din secție.
29. **SV 01/207 Chișinău, Râșcani.** Un alegător a încercat să

fotografieze buletinul de vot. Secretara BESV, sesizând acest comportament, i-a făcut observație. În rezultat alegătoarea a ascuns telefonul, însă, după ce secretara s-a îndepărtat, a continuat să fotografieze următoarea parte a buletinului de vot. Președintele BESV nu a intervenit.

30. **SV 10/7 Căușeni.** În incinta secției de votare, un alegător a fotografiat buletinul de vot cu ștampila aplicată. Membrul BESV a solicitat să șteargă poza, iar cetățeanul s-a conformat.
31. **SV 38/114 Republica Italiană, Verona.** Între orele 13:00-14:30, 3 alegători au avut tentativa de a-și fotografia buletinele de vot. Un membru BESV a intervenit și i-a spus unui alegător că nu se permite.
32. **SV 38/170 Republica Poloneză, Varșovia.** La 12:36 un alegător a fotografiat buletinul de vot, aflându-se în cabina de vot. Membrii BESV nu au observat acest incident.
33. **SV 25/12 Orhei.** La 14:31, un alegător a fotografiat buletinul de vot cu ștampila aplicată. Membrul BESV a solicitat să șteargă poza, iar cetățeanul s-a conformat.
34. **SV 37/19, Dubăsari, Cocieri.** La 15:31 un alegător a intrat în cabina de vot și a scos telefonul din buzunar să fotografieze, dar i s-a făcut observație de către un membru al BESV. Alegătorul și-a pus telefonul în buzunar și a votat.
35. **SV 38/180 România, București.** La 15:49 a fost surprinsă o alegătoare care și-a fotografiat buletinul de vot, declarând că nu a cunoscut despre faptul interzicerii fotografierii. Astfel, i s-a solicitat ștergerea fotografiei. Alegătorul s-a conformat.
36. **SV 38/1 Republica Austria, Viena.** La 14:42 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Un membru BESV l-a informat pe alegător, aducându-i la cunoștință despre interzicerea fotografierii buletinului de vot. Alegătorul într-un final a șters fotografia.

37. **SV 38/228, Republica Turcia, Istanbul.** O alegătoare a fotografiat buletinul de vot, după ce a fost observată și s-a solicitat să șteargă poza. Ulterior, alegătoarea s-a conformat.
38. **SV 10/7, Căușeni.** La 16:10 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Până la urmă alegătorul a spus că a șters poza. Dar membrul BESV nu cunoaște detalii despre ștergerea pozei.
39. **SV 01/278 Chișinău, Bubuieci.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot după ce a aplicat ștampila. Președintele BESV s-a sesizat și poza a fost ștearsă.
40. **SV 02/38 Bălți.** La ora 14:20, o alegătoare a fotografiat buletinul de vot. La observația membrilor BESV, aceasta a reacționat în mod agresiv, declarând că „nu va îndeplini cerințele lor”. Alegătoarea a plecat cu poza în telefon, iar membrii BESV nu au întreprins alte măsuri.
41. **SV 38/228 Republica Turcia, Istanbul.** O alegătoare și-a fotografiat buletinul de vot, iar un membru a BESV s-a implicat și a rugat ca pozele să fie șterse. Alegătoarea s-a conformat.
42. **SV 01/251 Chișinău, Codru.** La 15:01 un alegător, intrând în cabina de vot, a fotografiat buletinul, fără a fi observat de ceilalți membri ai BESV. Apoi, a pus buletinul în urnă și a plecat.
43. **SV 1/28 Chișinău, Trușeni.** La ora 15.34 un alegător a fost surprins făcând o poză în cabina de vot cu telefonul altcuiva. Membrul BESV a observat și a șters poza.
44. **SV 01/249 Chișinău, Codru.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot cu smartphone-ul său. După ce membrii BESV imediat i-au făcut observație pentru aceasta, alegătorul pare că a șters imaginea din telefon.
45. **SV 02/30 Bălți.** La 15:50, un alegător a fotografiat buletinul de vot cu ștampila aplicată. Membrul BESV a solicitat să șteargă poza, iar cetățeanul s-a conformat.

46. **SV 36/52 UTAG, Congazcicul de Sus.** La 15:53, un alegător a fotografiat buletinul de vot cu ștampila aplicată. Membrul BESV a solicitat să șteargă poza, iar cetățeanul s-a conformat.
47. **SV 38/72, Republica Elenă, Atena.** La 16.50 o alegătoare avea intenția de a-și fotografia buletinul de vot, însă, a fost observată de membrul BESV și atenționată despre faptul că nu este permis. Într-un final, alegătorul s-a conformat.
48. **SV 38/72, Republica Elenă, Atena.** La 17:00 o alegătoare a avut intenția de a-și fotografia buletinul de vot. Însă, a fost observată de membrul BESV și atenționată despre faptul că este interzis fotografierea.
49. **SV 01/284 Chișinau, Ciorescu.** La ora 16:40 un alegător a pozat buletinul de vot. La solicitarea membrilor BESV poza a fost stearsa.
50. **SV 38/112 Republica Italiană, Veneția.** La 15:53 o alegătoare a fotografiat buletinul de vot, fiind observată de alți alegători și atenționată că este interzisă fotografierea buletinelor de vot. Președintele BESV a solicitat alegătoarei să șteargă poza.
51. **SV 38/56 Republica Federală Germania, Bremen.** La 16:10 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Ulterior acesta a șters fotografia, la insistenta membrului BESV.
52. **SV 02/24 Bălți.** La 16:44, un alegător a fotografiat buletinul de vot cu ștampila aplicată. Membrul BESV a solicitat să șteargă poza, iar cetățeanul s-a conformat.
53. **SV 38/46 Republica Federală Germania, Berlin.** La 16:45 un alegător a fost depistat că și-a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea membrului BESV, alegătorul a șters pozele cu buletinul de vot atât din galeria telefonului cât și din coșul de gunoi.
54. **SV 38/125 Republica Italiană, Reggio Emilia.** La 16:14 un alegător a făcut o fotografie la buletinele de vot. La solicitarea președintelui BESV alegătorul a șters poza.

55. **SV 38/125 Republica Italiană, Reggio Emilia.** La 15:50 un alegător a fotografiat buletinele de vot după ce a votat. Prin urmare, i s-a făcut observație și alegătorul a fost nevoit să șteargă poza din telefon.
56. **SV 01/117 Chisinau, Centru.** La ora 16:10 o alegătoare, aflându-se în cabina de vot, a fotografiat buletinele de vot. Reacție din partea membrilor BESV nu a fost.
57. **SV 21/49 Iaoveni, Văsieni.** În secția de votare una din cabinele de vot este amplasată foarte aproape de scaunele observatorilor, încât observatorul care se afla lângă cabină putea observa fără efort opțiunea de vot a alegătorului. După adresarea observatorilor președinta BESV și a remediat problema.
58. **SV 38/125 Republica Italiană, Reggio Emilia.** Un alegător a fotografiat buletinele de vot. Fotografia a fost ștearsă după solicitarea președintelui BESV.
59. **SV 01/137 Chisinau, Centru.** La 17:25 o alegătoare a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea președintelui BESV poza a fost ștearsă.
60. **SV 30/03 Strășeni.** La 16:25, un alegător a fotografiat buletinul de vot cu ștampila aplicată. Membrii BESV au solicitat să șteargă poza, iar cetățeanul s-a conformat.
61. **SV 1/116 Chișinău, Centru.** A fost fotografiat buletinul de vot, la cererea membrului BESV poza a fost ștearsă.
62. **SV 1/114 Chișinău, Centru.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. La cererea președintelui BESV poza a fost ștearsă.
63. **SV 4/3 Anenii Noi.** La ora 15:56, o alegătoare în cabina de vot a pozat buletinul de votare.. Președinta BESV a stopat persoana pentru a șterge poza. Poza a fost ștearsă din telefon.
64. **SV 8/10, Cantemir, Capaclia.** Un alegător a fost surprins fotografiind buletinul de vot. Membrii BESV au observat incidentul și, împreună cu președintele BESV, au luat măsuri, solicitând alegătorului să șteargă pozele din telefon.

65. **SV 1/123, Chișinău, Centru.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. A fost chemat polițistul. Alegătorul a ieșit însoțit de polițist.
66. **SV 07/06 Cahul.** La ora 16:35, un alegător a fotografiat buletinul de vot în cabina de vot. Acesta a părăsit SV fără a i se solicita să șteargă poza.
67. **SV 16/1, Edineț.** La 16:30 un alegător a fotografiat buletinele de vot. Președinta BESV a solicitat să fie arătat telefonul. Fotografiile au fost șterse.
68. **SV 38/125 Republica Italiană, Reggio Emilia.** La 16:27 un alegător și-a fotografiat buletinele de vot. La solicitarea președintelui BESV, alegătorul a șters fotografiile.
69. **SV 1/251, Chișinău, Codru.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea Președintelui BESV poza a fost ștearsă.
70. **SV 16/47 Edineț, Tîrnova.** La 17:30, în incinta SV a fost observat un alegător, care a fotografiat buletinul de vot. La observația verbală a secretarului BES, alegătorul a negat acțiunea sa, a introdus buletinul de vot în urnă, și a plecat.
71. **SV 1/284, Chișinău, Ciorescu.** La 17:30, un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea Președintelui BESV poza a fost ștearsă.
72. **SV 38/125 Republica Italiană, Reggio Emilia.** La 16:52 un alegător a fotografiat buletinul de vot. După ce i s-a făcut observație a șters poza de față cu președintele BESV.

Votarea nejustificată în grup – 22 cazuri. Votul trebuie să fie secret și liber exprimat, iar votarea în grup încalcă aceste principii și poate reprezenta o modalitate de control al votului sau de influență necorespunzătoare asupra alegătorului.

1. **SV 1/040 Chișinău, Botanica.** La orele 11:33, 2 alegatori în vârstă (soț și soție) au votat într-o cabină de vot.

După discuțiile dintre OTS și membrii BESV și ceilalți observatori, aceasta a constatat că soțul nu avea deficiențe de vedere. Președinta BESV i-a permis votarea alături de soție.

2. **SV 01/259 Chișinău, Durlești.** La ora 11:36, 2 persoane au votat nejustificat în grup. Un observator le-a făcut observație și persoanele s-au despărțit. Președintele BESV nu a observat incidentul.
3. **SV 02/45 Bălți.** Doi alegători, soțul și soția, au votat nejustificat într-o singură cabină de vot. Membrii BESV au solicitat acestora să respecte confidențialitatea votului.
4. **SV 11/12 Cimișlia, Albina.** Unui alegător nu-i reușea să voteze și s-a aflat prea mult timp în cabina de vot. După ceva timp Președintele SV a rugat alt alegător să se apropie și să-l ajute, a doua persoană a fost chiar soția alegătorului. Alegătorul nu prezenta semne de deficiențe de vedere sau de altă natură.
5. **SV 01/258, Chișinău, Durlești.** La ora 13:40, în cabina de vot se aflau două persoane care se consultau pe cine să voteze. Președintele BESV le-a atras atenția, urmând să se separe fiecare în cabina sa.
6. **SV 32/15 Ștefan Vodă, Feștelița.** La ora 13.54, în incinta SV, două doamne au intrat nejustificat în aceeași cabină de vot și se consultau privind opțiunile de vot. Acestea au fost observate de președinte și membrii BESV, li s-a făcut observație, după care doamnele au trecut la cabine diferite.
7. **SV 25/27 Orhei, Clișova.** Doi alegători, soțul și soția, au votat nejustificat într-o singură cabină de vot. Membrii BESV nu au intervenit pentru a remedia situația.
8. **SV 37/020 Coșnița, Dubăsari.** În incinta SV la ora 13.44 doi alegători au intrat în aceeași cabină de vot pentru a vota. Președintele BESV nu a reacționat la incident.
9. **SV 38/46 Republica Federală Germania, Berlin.** Două alegătoare au intrat împreună în cabina de vot, pe motiv

că una din ele nu poate citi. Președintele BESV a observat acest fapt, a rugat ca alegătoarele să treacă fiecare în cabina sa, și le-a anulat buletinele de vot care deja era aplicat opțiunea de vot. După care le-a eliberat alte buletine și le-a rugat să voteze separat.

10. **SV 25/48 Orhei, Mîrzești.** Două persoane, soțul și soția, au votat nejustificat în aceeași cabină de vot. Tentativa președintei BESV de a interveni nu s-a soldat cu succes.
11. **SV 38/63 Republica Federală Germania, Stuttgart .** Un alegător a intrat în cabina de vot împreună cu partenera sa. Membrii BESV au observat acest mic incident, solicitându-i să se separe. Alegătorul a fost vădit deranjat însă s-a conformat.
12. **SV 20/15 Hîncești, Caracui.** Doi alegători, au intrat nejustificat într-o singură cabină de vot, analizând pentru cine să voteze. Membrii BESV nu au intervenit pentru a remedia situația, persoanele votând în cabine aparte.
13. **SV 01/226, Chisinau, Rîșcani.** La ora 15:32 observatorul Promo-LEX a constatat în momentul votării în cabina de vot 2 persoane, care nu prezentau ceva deficiențe de sănătate care să nu le permită votarea de sine stătător. Membrii BESV nu au reacționat.
14. **SV 02/24 Bălți.** La ora 15:59, două alegătoare au intrat în SV, îndreptându-se spre cabine de vot alăturate. Una dintre acestea a început să îi explice celeilalte, inclusiv prin arătarea în buletin, unde să aplice ștampila. La observația membrilor BESV, alegătoarea a răspuns: „Eu i-am arătat să aleagă ceea ce știu eu, nu cum doriți Dumneavoastră”.
15. **SV 1/270 Chișinău, Vatra.** La ora 16.35 o alegătoare aflându-se în cabină de vot pentru a vota s-a apropiat de cabina de vot de alături unde se afla soțul doamnei, încercând să afle de la soț pe cine votează. Fiind observată, i s-a comunicat să revină la cabină ei de vot, ceea ce și a făcut.

16. **SV 21/049 Ialoveni, Văsieni.** La ora 15:17 în aceeași cabină de vot, a votat un cuplu. Președinta BESV, văzând acest fapt, nu a reacționat nici într-un mod, ba chiar a susținut inițiativa soților menționând „dragostea celor 2 este atât de mare încât votează și împreună”.
17. **36/49 UTAG, Congaz.** Doi alegători au votat în aceeași cabină de vot. Membrii BESV nu au avut o reacție.
18. **SV 25/66 Orhei, Puținței.** În cabina de vot au intrat doi alegători. Unul dintre aceștia încercând să indice altuia unde trebuie să voteze. Observațiile președintelui BESV în acest sens au fost ignorate.
19. **SV 7/46, Cahul, Lebedenco.** Două persoane au votat nejustificat în grup. La observația secretarei BESV, alegătorii s-au confirmat și au vot de sine stătător.
20. **SV 36/9, UTAG, Comrat.** Doi alegători au votat în aceeași cabină de vot. La observațiile președintei BESV, aceștia nu au reacționat.
21. **SV 01/299 Chișinău, Trușeni.** Doi alegători apți de a-si exercita personal dreptul la vot au fost observați în aceeași cabină. Membrul BESV le-a făcut observație.
22. **SV 25/07 Orhei.** La 16:36, doi alegători au votat în aceeași cabină de vot (feciorul cu tata, feciorul votând în locul tatălui). Inițial, tatăl a semnat singur în lista electorală.

Acces restricționat pentru observatori sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare – 1 caz.

Precizăm că, este esențial ca observatorii să poată monitoriza desfășurarea alegerilor pentru a asigura transparența și corectitudinea acestora.

SV 01/204, Chisinau, Rîșcani. La ora 9:37, în incinta secției de votare, am dorit să mă ridic pentru a vedea ce se mai petrece prin secție, dar președinta BESV m-a oprit, spunându-mi că nu am voie să mă deplasez. După ce am discutat cu alți membri și observatori despre acest caz, președinta nu a mai intervenit în legătură cu mine.

Incidente legate de influențarea votului

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina votul alegătorilor – 6 cazuri. Aceste practici, a căror scop este influențarea votului, sunt strict interzise și pun în pericol integritatea procesului electoral.

1. **CE 37, Stânga Nistrului, Cocieri.** La ora 13:36 în preajma azilului de bătrâni din satul Cocieri, observatorii Promo-LEX au vorbit cu câteva grupuri de câte 4-5 persoane care ieșeau din azil. Acestea au comunicat că au fost trimise de un lucrător în domeniul social de la Centrul de plasament pentru persoane cu dizabilități ca să voteze cu un candidat anume, după care vor fi remunerați cu bani. În apropiere sunt SV 37/18, SV 37/19 și SV 15/2.
2. **SV 10/1 Căușeni.** La 15:00, unii alegători au spus că se oferă 400 de lei pentru a vota, dar nu a fost specificat candidatul. De asemenea, la secția de votare din satul Hagimus, raionul Căușeni, alegătorii sunt transportați și li se oferă 350 de lei pentru votul în favoarea candidatului desemnat de un partid politic.
3. **SV 4/5, Anenii Noi, Hîrbovățul Nou.** În raza de 100 m de la SV un alegător a întrebat de observator, dacă acesta este persoana care a promis 1 000 lei pentru vot.
4. **SV 37/8, Stânga Nistrului.** În preajma SV, observatorul Promo-LEX a fost confundat cu o persoană care ar fi reprezentantul unui candidat la alegerile prezidențiale și ar fi cerut recompensa de 500 lei pentru votul unui candidat anume.
5. **SV 37/5, Stânga Nistrului.** Într-un magazin din localitate se oferă de către un reprezentant al unei entități politice, o sumă de 500 de lei pentru a vota un candidat.
6. **SV 6/1 Briceni.** În intervalul orelor 13:00-14:00 un

alegător a atenționat că în cabina de vot alăturată, o persoană fotografiază și când va ieși din SV va primi 200 lei. Membrii BESV sau implicat, dar nimeni nu a văzut ca să fotografieze. La fața locului a intervenit poliția, a fost interogată președinta BESV.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 3 cazuri. Respectarea acestei interdicții are drept scop menținerea integrității alegerilor.

1. **SV 37/24-37/25 Stânga Nistrului, Sănătăuca.** La orele 9:30, 11:00 și 13:05 în s. Sănătăuca, r-nul Florești de către observatorii Promo-LEX a fost observat un automobil de model Volkswagen Sharan cu n/i K933AM care transporta pasageri spre SV 37/24 și SV 37/25. La întrebările observatorilor Promo-LEX atât șoferul cât și pasagerii au refuzat să răspundă.
1. **SV 10/1 Căușeni.** La 15:00, unii alegători, care locuiesc la Bender, au spus că se organizează transport pentru vot la secția de votare din Calfa, raionul Anenii Noi.
2. **SV 23/34 Nisporeni, Șișcani.** La ora 11:20, a fost observat un microbuz, care transporta în mod organizat alegători din s. Odaia, s. Afumați în s. Șișcani la SV. Întrebând un alegător, care a coborât din microbuz, care este costul biletului de transport, acesta a relatat că, nu a achitat nimic și nu cunoaște cine a organizat transportarea.

Cazuri de intimidare sau acte de violență cu implicarea alegătorilor, membrilor BESV, observatorilor, mass-media sau altor persoane – 4 cazuri. Intimidarea poate lua forme variate, de la amenințări verbale până la violență fizică, și poate avea un impact semnificativ asupra participanților la procesul electoral.

1. **SV 1/202 Chișinău, Rîșcani.** La ora 14:25, o alegătoare s-a apropiat de observatorul Promo-LEX în incinta

secției de votare, exprimându-și nemulțumirea și adresându-i reproșuri, întrebând de ce nu redactează sesizări, de ce nu oferă explicații și de ce nu le comunică alegătorilor dreptul lor de a decide dacă doresc să semneze pentru referendum sau nu. Alegătoarea a provocat multă agitație, filmând în interiorul SV. La solicitarea președintelui BESV, aceasta a părăsit SV, continuând însă să se agite. Odată ieșită, totuși continua să se contrazică cu președintele BESV. În acest context, președintele a decis să cheme poliția și așteaptă sosirea acesteia.

2. **SV 36/34 UTAG, Beșalma.** La ora 14:55, un alegător în stare de ebrietate a intrat în SV, acordând membrilor BESV mai multe întrebări, manifestându-și nemulțumirea în raport cu răspunsurile primite. După ce a deteriorat buletinele de vot în cabină cu un pix, acesta a încercat să părăsească SV cu tot cu buletine. La intervenția și solicitarea membrilor BESV, alegătorul a aruncat buletinele în urna de vot.
3. **SV 9/8 Călărași.** În incinta SV, la 12:27, un cetățean în stare de ebrietate a intervenit în incinta SV, căutând motive de ceartă și perturbare a liniștii, nu dorea să părăsească SV. La intervenția Poliției, cetățeanul a părăsit SV.
4. **SV 36/11 UTAG, Comrat.** La 15:33, o alegătoare în etate a intrat în SV împreună cu fiul său, încercând să voteze în aceeași cabină de vot, argumentând că doamna avea probleme de vedere. Membrii BESV i-au explicat propusul, alegătoarea însă a refuzat, manifestând un comportament agresiv. Aceasta a rupt buletinele de vot, încercând să arunce o parte din ele în urna de vot. Președintele BESV i-a solicitat să predea buletinele deteriorate și, în același timp, a chemat poliția. Alegătoarea a ignorat cererea, aruncând câteva bucăți din buletine în SV, iar restul le-a luat cu ea. La ieșire, a fost oprită de poliție și, la solicitarea acestora, a returnat restul bucăților președintelui

BESV. A fost întocmit un proces-verbal.

Incidente legate de organizarea votării

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 11 cazuri. Conform legislației în vigoare, urnele de vot trebuie să fie sigilate cu 4 sigilii pentru a asigura integritatea procesului electoral.

1. **SV 14/024, Drochia, Mândâc.** Urnele de vot staționare sunt sigilate doar cu 3 sigilii și nu cu 4 sigilii. Președintele BSEV a spus că a 4-a sigiliu va fi folosită pentru sacul cu buletinele de vot.
2. **SV 22/011, Leova, Băiuș.** Urna de vot staționară avea doar 2 sigilii, urna de rezervă nu era sigilată.
3. **SV 14/044, Drochia, Șuri.** La SV sunt 7 sigilii pentru 2 urne staționare și una mobilă. Președintele a hotărât să sigileze urnele staționare cu câte 3 sigilii și una la urmă mobilă, motivând că sunt multe buletine de vot și nu vor încăpea într-o urnă.
4. **SV 11/45 Cimișlia, Troițcoe.** 0 urnă de vot staționară era lipsită de un sigiliu. Doamna președintă BESV a explicat că acest lucru s-a datorat lipsei de sigilii disponibile.
5. **SV 13/13, Dondușeni, Frasin.** Două urne de vot staționare nu au fost sigilate corespunzător. Au fost aplicate doar câte 2 sigilii per urnă.
6. **SV 13/25 Dondușeni, Tîrnova.** La orele 12.22 s-a observat sigilarea necorespunzătoare a două urne staționare doar cu câte 2 sigilii fiecare.
7. **SV 16/8 Edineț.** Urnele de vot staționare sunt sigilate cu câte 3 sigilii. Președintele BESV a comunicat că acesta este numărul maxim de sigilii recepționate.
8. **SV 20/44 Hîncești, Mereșeni.** 0 urnă de vot statică avea doar 2 sigilii. La sesizarea observatorului, președinta BESV a aplicat încă 2 sigilii.
9. **SV 7/43 Cahul, Iujnoe.** Urna staționară are doar 3

sigilii. Președinta BESV a menționat ca n-a cunoscut că trebuie toate 4 sigilii. Sigiliul nu a mai fost aplicat.

10. **SV 21/18, Ialoveni, Gangura.** Urna de vot a fost sigilată doar cu 3 sigilii în loc de 4. Președinta nu a dat explicații care este cauza. La dispoziție mai avea 2 sigilii.
11. **SV 01/080 Chisinau, Buiucani.** La 16:35 președintele BESV a identificat o urna de vot sigilată cu 3 sigilii doar. După discuția cu membrii BESV s-a motivat prin neatenția membrilor. Problema a fost remediată, sigiliul fiind aplicat corespunzător.

Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV nu sunt păstrate în într-un safeu/dulap din interiorul secției de votare – 7 cazuri. Precizăm că, păstrarea buletinelor nerepartizate trebuie să aibă loc în conformitate cu reglementările legale, pentru a asigura integritatea și securitatea procesului electoral.

1. **SV 38/12 Canada, Montreal.** Buletinele de vot nedistribuite nu se păstrează în safeu sau dulap ci sunt păstrate într-un loc deschis, pe rafturi.
2. **SV 38/215 Statele Unite ale Americii, Chicago.** Buletinele de vot nu se păstrează în safeu sau dulap, acestea aflându-se în cutie, jos lângă perete.
3. **SV 7/39 Cahul, Găvănoasa.** Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV sunt ținute într-o geantă deschisă lângă masa președintelui BESV, dar nu în safeu sau dulap.
4. **SV 25/49 Orhei, Mîrzești.** La ora 12:52, buletinele de vot nerepartizate aflate la vedere, pe rafturi deschise în incinta secției de votare, în apropierea președintelui BESV.
5. **SV 7/37 Cahul, Doina.** Buletinele de vot nerepartizate se păstrează pe masa președintelui BESV. Acesta din urmă a comunicat că nu are safeu unde să le poată păstra.

6. **SV 21/19, Ialoveni, Gangura.** Buletinele de vot nerepartizate se păstrează pe masa președintei BESV. SV nu dispune de un safeu, dulap.
7. **SV 21/18, Ialoveni, Gangura.** BESV nu dispune de safeu, astfel buletinele de vot sunt amplasate pe masa. La moment, la ora 17:37 tot sunt amplasate pe mese și scaune.

Înteruperea pe parcursul zilei votării a procesului de filmare a operațiunilor electorale – 16 cazuri. Orice oprire a filmării poate ridica suspiciuni și poate afecta încrederea publicului în corectitudinea alegerilor.

1. **SV 34/44 Telenеști, Zgărdești.** În intervalul 13:30 – 15:00, a fost sistat procesul de filmare din cauza că cardul de memorie al camerei video era plin.
2. **SV 16/47, Edineț, Tîrnova.** La 12:43 în momentul introducerii buletinului de vot în urnă, alegătorul este asistat de operatorul de urnă. Poziționarea acestui membru este direct în fața camerei video, ceea ce limitează procesul de înregistrare a introducerii buletinelor de vot în urnă. Până în prezent, această încălcare nu a fost observată de membrii sau de președintele BESV, deoarece majoritatea sunt plecați în pauza de masă.
3. **SV 11/25 Cimișlia, Gura Galbenei.** De la 15:20, membrii BESV au realizat că camera video nu funcționează (proces întrerupt cu aproximativ 30 minute mai devreme decât timpul observării). La 15:23 filmarea a fost reluată.
4. **SV 12/38 Criuleni, Zăicana.** La 14:40 camera video a încetat să înregistreze, deoarece memoria este plină. Președintele BESV a informat CEC-ul cu privire la această problemă, încheind un act de constatare.
5. **SV 21/32 Ialoveni, Puhoi.** Aproximativ la ora 15:25, s-a depistat întreruperea filmării procesului de votare. Problema nu a fost remediată nici până la 15:55.
6. **SV 29/32 Soroca, Hoșnița.** Procesul de filmare a

votării nu a fost pornit de la momentul deschiderii SV din cauza că cardul de memorie era plin. La ora 15:30, problema nu a fost remediată.

7. **SV 29/027 Soroca, Cremenciug.** La ora 14:02 când observatorii Promo-LEX au intrat în secție, s-a depistat că camera nu este conectată. După discuție cu președintele BESV s-a aflat că camera a lucrat 2 ore după deschiderea SV, apoi a fost oprită și va fi reconectată doar la închiderea SV.
8. **SV 22/013 Leova, Băiuș.** La 16:21, în momentul aflării echipei mobile în SV, camera video înregistra procesul de votare, datele de pe camera arată ca aceasta a înregistrat doar 5 ore.
9. **SV 6/31 Briceni, Medveja.** La momentul sosirii observatorului în SV, la ora 12.05, camera video nu era conectată. Președintele BESV a recunoscut că e greșeala lor și a conectat camera video.
10. **SV 17/15 Fălești, Călugăr.** La momentul sosirii observatorului în SV, la ora 11.57, camera video nu funcționa. Președintele BESV a anunțat CECE ll, după care s-a întocmit un proces-verbal referitor la această situație.
11. **SV 20/56 Hîncești, Pogănești.** La momentul sosirii observatorului în SV, la ora 13:46 a fost observat că camera video nu funcționează. Nici președinta, nici membrii BESV nu cunoșteau despre acest fapt. După ce au fost sesizați, la ora 14:11 au pornit camera.
12. **SV 2/39 Bălți.** Camera video a activat doar în intervalul 07.00-07.05, Președinta BESV a telefonat la CECE 2 și a făcut act de constatare. Până la ora actuală problema nu a fost soluționată.
13. **SV 22/16, Leova, Borogani.** La sosirea echipei mobile, la ora 14. 46, s-a observat că camera video nu funcționează. Președintele BESV a fost informat despre situație, iar camera a fost repornită.
14. **SV 18/52, Florești, Putinești.** Unul din operatorii SIAS Alegeri a deconectat camera video, motivând că aceasta

va fi conectată din nou la procesul de numărare a voturilor.

15. **SV 20/61, Hîncești, Sărata Galbenă.** La ora 15:37, camera video nu înregistra procesul de votare. A fost sesizată președinta BESV și aceasta a informat observatorul precum că memoria este plină și ca nu a observat. Ulterior, președinta BESV nu a întreprins nici o măsură.
16. **SV 11/17 Cimișlia, Ciucur-Mingir.** La momentul sosirii la SV, la ora 16.45, camera video era oprită. În urma sesizării președintele BESV, camera a fost activată.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (erori tehnice, probleme ce țin de înscrierea alegătorilor etc.) – 12 cazuri. În situația în care SIAS Alegeri devine nefuncțional, pot apărea blocaje în procesul de înregistrare a alegătorilor, care se prezintă la vot. Rolul acestui sistem este inclusiv de a preveni votarea multiplă.

1. **SV 02/38 Bălți.** De la ora 7:00 și până la 10:00, calculatorul nu avea conexiune la internet, nefiind funcțional SIAS Alegeri. Au fost chemați operatorii de la Moldtelecom. Totuși, în intervalul 07:00-10:00, procesul de votare a fost perturbat, în incinta SV formându-se aglomerație.
2. **SV 25/04 Orhei.** La ora 13:50, au fost constatate deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri – situație ce a continuat timp de 28 de minute. După intervenția reprezentanților Moldtelecom, deficiența a fost înlăturată, cauza fiind un fir care nu era fixat bine. În perioada indicată, procesul de votare nu a fost afectat.
3. **SV 38/112 Republica Italiană, Veneția.** La 12:54 la unul din operatorii SIAS „Alegeri” au apărut probleme legate de funcționarea calculatorului. Astfel, funcționează doar un calculator. Procesul de votare încetinește, aglomerația afară crește. Președintele BESV imediat a

luat legătura cu superiorii.

4. **SV 38/ 226 Regatul Suediei, Stockholm.** SIAS nu a funcționat în intervalul orelor 07:00-07:17. Era o problemă tehnică raportată de mai mulți operatori (a fost anunțat CEC și se comunica pe Viber). Era o problemă legată de logare. La 07:17 problema a fost rezolvată. Un singur alegător a trebuit să aștepte să voteze circa 15 minute. După remedierea problemei el a votat.
5. **SV 38/154 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Londra.** Sistemul operațional SIAS nu a funcționat timp de 10 minute în intervalul 11:20-11:30, din cauza unor deficiențe tehnice, care au fost înlăturate rapid.
6. **SV 35/01 Ungheni.** Un alegător s-a apropiat de operatori SIAS alegeri pentru identificare. Aceștia i-au comunicat că potrivit sistemului informațional, acesta deja a votat. Alegătorul a respins afirmația. Președintele BESV a expediat datele buletinului de identitate CEC pentru verificare.
7. **SV 01/104 Chișinău, Buiucani.** Aproximativ la ora 14:40 la unul din operatori nu funcționa bine SIAS, cauza fiind conexiune slabă la Internet. Aceasta a fost restabilită, chiar dacă, pe parcurs, au mai fost înregistrate întreruperi. Problema se soluționează prin remedierea conexiunii.
8. **SV 02/38 Bălți.** În intervalul 14:01-15:15, cel puțin cinci alegători nu au fost regăsiți în sistemul SIAS Alegeri, deși aveau viza de reședință în apropierea SV. Aceștia au votat, fiind incluși în listele suplimentare.
9. **SV 01/277 Chișinău, Bubuieci.** La ora 16:15, în incinta SV s-au prezentat 2 persoane, pe care operatorii SIAS Alegeri i-au identificat în sistem ca fiind fără reședință, pe când în buletinul de identitate aceasta era. A fost informată președinta BESV și persoanele au fost incluse pe lista suplimentară, exercitându-și dreptul la vot.

10. **SV 26/29, Rezina, Peciște.** În incinta SV periodic nu este conexiune la internet. În timpul lipsei internetului operatorii SIAS Alegeri notează alegătorii, ulterior aceștia sunt introduși în sistem.
11. **SV 2/39, Bălți.** Un alegător nu s-a regăsit în sistemul SIAS Alegeri, deși, după viza de reședință s-a prezentat corect. A votat pe lista suplimentară. Președinta BESV a menționat că nu este un caz singular. Au fost înregistrate cel puțin 12 astfel de cazuri.
12. **SV 2/20, Bălți.** Trei alegători nu au fost identificați în sistemul SIAS Alegeri. După viza de reședință, s-au prezentat la SV corectă. Au votat pe listele suplimentare.

Deficiențe în listele electorale – 25 cazuri.

1. **SV 24/10 Ocnița, Bîrlădeni.** Mai mulți alegători ce locuiesc în Bîrlădeni, Ocnița nu s-au regăsit în listele electorale de bază, din care cauză au votat fiind incluși în listele suplimentare.
2. **SV 32/27 Ștefan Vodă, Ștefănești.** Un alegător a fost identificat în SIAS alegeri, dar nu s-a regăsit în listele de bază, cu toate că adresa din buletinul de identitate corespundea SV. Acesta a votat, fiind inclus în listele suplimentare.
3. **SV 29/04 Soroca.** Un alegător a semnat din greșeală în locul altei persoane, eroare pentru care a fost întocmit un proces verbal.
4. **SV 1/231 Chișinău, Rîșcani.** La ora 12:39, o alegătoare a dorit să voteze, dar nu era inclusă în lista electorală de bază, cu toate că adresa unde are domiciliul este arondată la SV. Secretara a înregistrat-o în lista suplimentară și astfel a putut vota.
5. **SV 01/131 Chișinău, Centru.** Până la ora 14:04 au fost observate patru cazuri când alegătorii nu s-au regăsit în lista electorală de bază. În baza informațiilor din buletin aceștia au votat pe lista suplimentară.

6. **SV 01/239 Chișinău, Rîșcani.** Un alegător s-a prezentat la votare, menționând că locuiește de mult timp în Chișinău și că a votat întotdeauna la secția 1/239. Soția și copiii săi sunt în lista de bază electorală, însă el nu apare nici în SIAS, nici pe liste electorale. Președintele BESV i-a sugerat să contacteze CEC-ul pentru a relata întâmplarea.
7. **SV 26/40 Rezina, Țareuca.** La ora 14:00, un alegător, cu toate că locuiește de mulți ani de zile în localitatea respectivă, nu a fost identificat în SIAS Alegeri și nici în listele electorale de bază. După un schimb de replici, acesta a fost lăsat să voteze, fiind înscris în listele suplimentare.
8. **SV 25/69 Orhei, Seliște.** La ora 14:03, un alegător, cu toate că potrivit adresei din actele de identitate corespunde SV, nu s-a regăsit în listele electorale de bază. Acesta a fost votat, fiind înscris în listele suplimentare.
9. **SV 15/08 Dubăsari, Holercani.** Două persoane cu același nume au fost înregistrate în listă unul în locul altuia – fapt ce nu le-a afectat dreptul de a alege, ambele având posibilitatea de a-și exercita dreptul la vot.
10. **SV 30/06 Strășeni.** La ora 15:18, un cetățean a venit la vot, dar în SIAS Alegeri se genera informația că acesta ar fi fără reședință. Adresa cetățeanului era arondată acestui sector. Alegătorul a votat în lista suplimentară.
11. **SV 01/086 Chișinău, Buiucani.** Sunt circa 10 alegători (până la orele 15:00) care au reședința la aceasta secție, dar în listele electorale de bază nu se regăsesc. Acestea au fost introduse în listele suplimentare.
12. **SV 1/13 Chișinău, Centru.** La ora 14.52 un cuplu, proprietari ai apartamentului în care sunt domiciliați, susțin că pe lista de bază figurează o persoană decedată de mai mult de 20 de ani, care are aceeași adresă. Aceștia au sesizat atât CEC-ul, cât și secția de

pașapoarte cu mult timp în urmă, însă nu au obținut nici o schimbare în această privință.

13. **SV 01/048 Chișinău, Botanica.** La ora 14:48 un număr de 4 alegători nu s-au identificat pe listele electorale, deși conform actelor de identitate aceștia aveau reședința în acea localitate. Președintele BESV a inclus alegătorii pe listele suplimentare.
14. **SV 1/144 Chișinău, Centru.** La ora 15.35 o alegătoare susținea că a găsit la adresa domiciliului său numele unei persoane străine. Doamna a început să se revolte. Președinta BESV i-a sugerat să se adreseze la ASP. Reprezentanta PSRM s-a implicat și după o scurtă discuție cu alegătoarea, a convins-o să depună contestație. Alegătoarea, asistată de președinta BESV, a început să scrie contestația. Dar după o verificare a listei, a distrus hârtia pe care scria textul contestației, fără explicarea motivului și a plecat.
15. **SV 01/001 Chisinau, Botanica.** Potrivit observatorului, la ora 14:30 și la 14:55 la secție au votat 2 alegători, care aveau reședință pentru această secție de votare, însă nu s-au regăsit în listele de bază. Alegătorii au fost incluși în listele suplimentare, de către membrii BESV.
16. **SV 1/99 Chișinău, Buiucani.** La ora 16.20 un alegător s-a apropiat să-și exercite dreptul de vot, iar în lista a observat că este indicată o rudă care a decedat cu ceva timp în urmă.
17. **SV 1/171 Chișinău, Ciocana.** La ora 16.35 o alegătoare a declarat observatorilor că nu se regăsește în lista electorală deși locuiește la aceeași adresă de 25 de ani. La alegerile precedente a întâmpinat aceeași problemă. Președintele BESV a precizat că situația nu ține de competența lor, astfel că alegătoarea nu a putut să-și exercite dreptul de vot.
18. **SV 10/4 Căușeni.** O persoană revoltată s-a apropiat la președintele BESV precum că membrii familiei ei sunt plecate de ani buni din Republica Moldova stabiliți cu

traiful în România și chiar sunt decedați acolo în România, dar sunt prezente în listele electorale.

19. **SV 16/3, Edineț.** La 16:40 s-a prezentat la vot un alegător care nu era înregistrat în listele electorale ale SV, având viza de reședință nemodificată. Secretarul BESV a înregistrat alegătorul în listele suplimentare și a eliberat acestuia buletinele pentru vot.
20. **SV 2/46 Bălți.** Doi alegători nu s-au regăsit în listele electorale, deși, conform adresei, ar fi trebuit să voteze la această secție. Președinta BESV i-a inclus în listele suplimentare.
21. **SV 4/9, Anenii Noi, Bulboaca.** Un alegător nu s-a regăsit în lista electorală de bază. Acesta a votat pe lista suplimentară.
22. **SV 01/115 Chisinau, Centru.** La SV s-a prezentat un alegător care a identificat ca la adresa sa, în lista electorală de bază, este inclus un alegător care deja și-a exprimat dreptul la vot. Potrivit proprietarului de apartament, dlui nu cunoaște alegătorul din urmă. Pe acest caz a fost scrisă o contestație și înregistrată la președintele BESV.
23. **SV 01/258 Chisinau, Durlăști.** La ora 16:58 la SV s-a prezentat o alegătoare care nu s-a regăsit în lista electorală de bază, deși conform actelor de identitate aceasta aparține acestei SV. Alegătoarea a votat pe lista suplimentară.
24. **SV 10/1 Căușeni.** La 17:00 s-a depistat că un alegător nu este în lista alegătorilor. Ulterior persoana a fost introdusă în lista suplimentară.
25. **SV 01/102 Chisinau, Buiucani.** Două alegătoare au identificat în listele electorale soții acestora care sunt decedați de mai mult timp. Președintele BESV le-a comunicat că pentru verificarea listelor electorale a expirat termenul, dar că acest lucru poate fi asigurat în conformitate cu art. 62 Cod Electoral.

Altele – 26 cazuri.

1. **SV 02/54 Bălți.** Un alegător a boțit și rupt buletinul de vot cu privire la referendumul constituțional. Președinta BESV a luat imediat buletinul rupt și l-a pus în urna cu voturi așa rupt și boțit.
2. **SV 01/143 Chisinau, Centru.** La ora 12:30, un domn a intrat în secția de votare și a început să fotografieze. Observatorul Promo-LEX l-a informat că fotografierea este interzisă în secția de votare. El i-a răspuns că nu a văzut niciun semn la intrarea în secție care să interzică fotografierea și că are dreptul, în baza Constituției, să filmeze în locuri publice. Observatorul a informat președinta BESV despre incident și a verificat împreună cu ea intrarea în secția de votare, constatând că într-adevăr nu era un semn care să interzică fotografierea. Ulterior, a discutat cu domnul în cauză, iar președinta BESV i-a dat parțial dreptate. Ca urmare a acestui incident, președinta BESV a dispus instalarea semnului care interzice fotografierea în secția de votare.
3. **SV 01/162 Chisinau, Ciocana.** Alegătorul a aplicat Stikere „Votat” în loc de Ștampila „Votat” pe buletinele de vot. Membrul BESV a întocmit PV (act de constatare) buletinele date de vot au fost anulate și alegătorului i-au fost eliberate alte 2 buletine de vot pentru exprimarea votului cu ștampila votat.
4. **SV 30/04 Strășeni.** În incinta SV, în jurul orei 13:10, unui alegător i s-a făcut rău, a reușit doar să semneze pe listele electorale, dar nu a reușit să voteze. Un membru BESV a chemat ambulanța. Președintele BESV a anulat buletinele de vot.
5. **SV 38/110 Republica Italiană, Padova.** Membra BESV, ia interviuri de la alegători și inclusiv de la membri BESV, cu întrebări: de ce ai ieșit la vot? dacă participă la Referendum? La fel, acest membru BESV îndeamnă oamenii la vot. Face acest fapt de la 07:00 până în prezent și menționează că dorește să continue cu interviurile și înregistrările până la sfârșitul zilei

de votare.

6. **SV 01/204 Chisinau, Rîșcani.** Ora 12:46, la SV s-au prezentat doi alegători în stare de ebrietate. Ambii au intrat într-o singura cabină de vot și ambii au pus în buzunar câte un buletin de vot. Membrul BESV care stă la urna de vot a văzut cele întâmplate și a intervenit. Persoanele au început a striga, dar s-a apropiat președintele BESV și le-a explicat care este procedura de vot, după care persoanele menționate mai sus s-au liniștit și au votat fără încălcări.
7. **SV 02/24 Bălți.** La ora 14.01, o alegătoare a introdus în urna de vot doar un buletin de vot, intenționând să plece din SV cu al 2 buletin. Aceasta a fost observată de operatorii SIAS și i s-a solicitat să introducă și al doilea buletin în urna de vot – solicitare cu care alegătoarea s-a conformat.
8. **SV 01/231 Chișinău, Rîșcani.** La ora 13:01, un alegător a dorit să voteze cu pașaportul, dar președintele BESV nu i-a permis, a spus că e nevoie doar de buletinul de identitate și persoana nu a putut vota. De dimineața membrii BESV au avut o discuție dacă se permite să voteze cu pașaportul sau nu și nu erau siguri dacă se permite cu pașaportul.
9. **SV 01/019 Chișinău, Botanica.** La ora 13:40, un alegător a introdus în urna doar unul dintre cele 2 buletine de vot (cel pentru prezidențiale). A încercat să ascundă sub haină buletinul pentru referendum. Președinta BESV a observat acest comportament și l-a obligat să voteze și să introducă și buletinul pentru referendum în urna de vot.
10. **SV 01/010 Chisinau, Botanica.** În jurul orei 13.00, o alegătoare cu o vârstă înaintată a deteriorat buletinul de vot pentru referendum. Pe motiv că observatorul era la pauza, nu sunt careva probe/detalii. Președintele BESV a solicitat intervenția poliției în acest caz. Astfel, cazul este documentat de către poliție, urmând să se aplice sancțiunea corespunzătoare.

11. **SV 25/73 Orhei, Susleni.** La ora 13:58, un alegător a intrat într-una din cele 4 cabine de vot, constatând și comunicând membrilor BESV că ștampila "Votat" lipsește, concluzionându-se că aceasta a fost furată. Ca rezultat, una din cabinetele de vot a fost înlăturată, funcționale fiind celelalte 3.
12. **SV 37/021 Stânga Nistrului, Dorotcaia.** Președintele BESV a mers împreună cu alți membrii BESV să ia masa, lăsând doar doi membri BESV în SV. Potrivit observatorului, drept consecință la secție de votare s-a format aglomerație de alegători.
13. **SV 01/106 Chișinău, Buiucani.** Un alegător a votat fără a se autentifica inițial la operatori. După ce a votat, președinta BESV l-a ghidat spre operatori pentru verificarea datelor de identitate.
14. **SV 01/214 Chișinău, Râșcani.** Un alegător a observat cum unul dintre operatorii de vot avea telefonul mobil conectat sub o listă de bază electorală și realiza conturul unei semnături. Imediat, alegătorul a sesizat acest caz atât la Comisia Electorală Centrală, cât și la poliție. Președintele BESV a încercat să medieze problema fără implicarea CEC și a poliției, însă alegătorul a insistat pentru documentarea oficială a cazului. Operatorul a motivat acțiunile sale prin faptul că a realizat o greșeală în lista electorală (precizând că cineva nu a semnat în locul care trebuia) și că încerca să remedieze situația.
15. **SV 21/17 Ialoveni, Dănceni.** La ora 15.48, un alegător a semnat în listele electorale la rubrica "Referendum", după care a declarat că vrea să voteze doar la alegerile prezidențiale, refuzând să ia buletinul pentru referendum. Unul din membrii BESV a încercat să-l convingă să ia buletinul, dar să voteze NU. Președinta BESV a notat în listă în dreptul alegătorului "refuz".
16. **SV 1/129 Chișinău, Centru.** La ora 15.00 un alegător s-a semnat pentru a primi buletinul de vot pentru alegerile prezidențiale, a votat și a ieșit din secția de votare.

După aproximativ 10 minute, acesta s-a întors și a solicitat buletinul de vot pentru referendum. Membrii BESV l-au rugat să semneze pe lista de alegători și i-au înmănat buletinul pentru referendum. Cu toate acestea, la a doua intrare în secția de votare, alegătorul nu s-a mai prezentat la operatorii SIAS pentru verificare.

17. **SV 25/23 Orhei, Chiperceni.** La ora 16:32, s-a observat cum reprezentantul candidatului Ion Chicu (PDCM) discută cu unii alegători, după ce aceștia au votat. Nu a fost posibil a afla ce anume se discuta, însă aceștia au discutat aproximativ 5 minute în interiorul SV, după care au ieșit afară.
18. **SV 21/10 Iașoveni, Bardar.** La SV a votat un alegător care anterior a solicitat un certificat cu drept de vot. Membrii BESV au omis acea notă din listele electorale, permițându-i să voteze. Ulterior, acest lucru a fost depistat, fiind întocmit un proces verbal pe acest caz.
19. **SV 01/231 Chișinău, Rîscani.** La ora 15:54, un alegător a scos din SV unul din cele 2 buletine de vot (referendum) pe motiv că a uitat să-l introducă în urna de vot. În scurt timp după ce a părăsit SV s-a întors înapoi și a adus buletinul de vot, l-a prezentat unui membru BESV, care la rândul său a chemat președintele BESV. Președintele a arătat buletinul gol observatorilor și membrilor BESV și a spus că va întocmi procesul verbal. Buletinul nefolosit l-a pus în safeu. Alegătorul nu a votat pentru referendum.
20. **SV 07/12 Cahul.** La 17:02, o alegătoare a încercat să iasă din SV cu buletinele de vot, însă a fost observată de membri BESV și rugată să se întoarcă să introducă buletinele în urna de vot. Aceasta s-a conformat solicitării.
21. **SV 7/40 Drochia, Vladimirovca.** La ora 10.55 s-a deconectat lumina în incinta SV, iar președintele BESV a făcut o chemare la Premier Energy. În scurt timp reprezentanții de la Premier Energy s-au prezentat în scurt timp. Procesul de votare nu a fost sistat, doar.

camera nu funcționează. La moment se caută soluții pentru înlăturarea incidentului.

22. **SV 21/48 Ialoveni, Văsieni.** Reprezentanții a două partide fac mențiuni privind prezența la vot a alegătorilor de la deschiderea SV până la moment.
23. **SV 8/19, Cantemir, Cîșla.** În jurul orei 12:30-12:35, în incinta secției de votare, un alegător s-a prezentat pentru a vota, având asupra sa copia buletinului de identitate. Președintele BESV i-a permis să participe la votare pe baza acestei copii.
24. **SV 07/07 Cahul.** La 16:19, o alegătoare a refuzat să voteze pentru alegerile prezidențiale și referendum, motivând că semnătura aplicată în lista electorală ar obliga-o să voteze forțat. În rezultat, aceasta a aruncat buletinele de vot și a părăsit SV. Președinta BESV a aruncat cele două buletine de vot curate în urna de vot.
25. **SV 02/22 Bălți.** La ora 16:10, în timp ce ieșea în pauză, observatorul Promo-LEX a observat că șoferul unui automobil, parcat în apropierea SV de la 06:15, o filma. După ce a remarcat acest lucru, OTS s-a adresat polițistului din apropiere. Ca rezultat, șoferul a părăsit imediat zona SV (Renault alb cu numărul de înmatriculare WPY 871).
26. **SV 38/181, România, Iași.** La 17:38 în incinta SV, aflându-se la masa unui membru BESV pentru a fi înregistrat în lista electorală suplimentară, un tânăr alegător a fotografiat lista, care avea deja completate datele personale ale persoanelor precedente. A intervenit președintele BESV care s-a asigurat ca acele fotografii să fie eliminate atât din Galerie, cât și din "șterse recent". Tânărul s-a conformat și incidentul a fost rezolvat.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor prezidențiale și referendumului constituțional din 20 octombrie 2024, desfășurată de Asociația Promo-LEX cu

suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) Uniunea Europeană și Fondul German Marshall din SUA, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Organizația Internațională a Francofoniei și Fundația Soros Moldova. Misiunea de observare este realizată sub egida Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Opiniile exprimate în comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

Pentru informații suplimentare:

Dumitrița Ciuvaga

Comunicatoare

Asociația Promo-LEX

Tel: +373 68 800 827